

PŠÁNSKÁ, Petra: Hospodářská obnova Německa v letech 1945–1947, bakalářská práce IMS FSV UK, Praha 2007, 46 s.

Bakalářská práce Petry Pšánské se zabývá významným aspektem spojenecké okupační politiky v poválečném Německu, a sice otázkou hospodářské obnovy v letech 1945–1947. Autorka si klade dvě hlavní otázky: proč se nepodařilo naplnit původní záměr spravovat okupované území jako hospodářský celek a do jaké míry byl v poválečném Německu provázán ekonomický vývoj s vývojem politickým. P. Pšánská soustředila svou pozornost především na americkou okupační zónu, čemuž odpovídá i výběr pramenů americké proveniencí a literatury z pera německých a amerických historiků. Text je členěn chronologicky do tří kapitol a splňuje všechny formální požadavky kladené na bakalářskou práci.

První kapitola představuje východiska spojenecké okupační politiky z hlediska teritoriálního rozdělení a ve vztahu k hospodářskému potenciálu, který měli spojenci v roce 1945 k dispozici. Zde dochází autorka k závěru, že v případě německého hospodářství neodpovídá pojem „Stunde Null“ skutečnosti (s. 15). Pro dokreslení výchozí situace připomíná P. Pšánská impulsy, které dalo německému hospodářství nacistické období (např. stavba moderních komunikací, prosazení pásové výroby ve velkém měřítku, technologický pokrok či reforma technického vzdělávání). Avšak tvrdí-li autorka, že „politika nacionálních socialistů byla v hospodářské i ekonomické [sic] oblasti prospěšná“ (s. 16), měla by v každém případě zmínit i zločinné okolnosti, které tuto politiku provázely – ve vztahu k Židům a dalším vězňům koncentračních táborů, vůči nuceně nasazeným či obyvatelům okupovaných území. Neúplné je rovněž vymezení americké okupační zóny (s. 12), kde autorka zcela opomenula Brémy, jež hrály díky svému hospodářskému potenciálu a geografické poloze nezanedbatelnou roli.

V další kapitole je věnována pozornost hospodářskému vývoji v letech 1945 až 1946. Analýza se opírá o dva dokumenty – americkou direktivu JCS 1067 přijatou na konci války a spojenecký plán týkající se německých reparací a hospodářství z března 1946. P. Pšánská popisuje odlišný přístup okupačních mocností k různým průmyslovým odvětvím a připomíná praktické problémy, s nimiž se snahy o hospodářskou obnovu potýkaly. Bohužel zde chybí zmínka o tzv. intelektuálních reparacích. Vhodně zvolena byla podkapitola, jež stručně přibližuje, jak se k poválečnému hospodářství stavěli sami Němci. Bylo by však namístě odkázat i na tzv. ahlenský program CDU. Co se týče hranic mezi jednotlivými okupačními zónami, dochází autorka k závěru, že často fungovaly jako neprostupné bariéry, byť původně takto koncipovány vůbec nebyly (s. 39).

Poslední kapitola popisuje cestu ke vzniku Bizonie a první rok její existence, včetně hospodářské krize na přelomu let 1946/1947 a zhoršujících se vztahů mezi západními okupačními mocnostmi a Sovětským svazem. Právě na příkladu Bizonie P. Pšánská dokládá, že politická rozhodnutí okupačních mocností byla činěna i na základě hospodářského vývoje (s. 40). Vzhledem k zájmu, který autorka věnuje Bizonii, je škoda, že zcela opominula práce, které na IMS vznikly k hospodářskému vývoji v britské okupační zóně a jež by se s textem P. Pšánské vhodně doplňovaly. Jedná se zejména o bakalářskou práci Petry Dostálové „Britská okupační politika v Německu 1945–1947 v souvislosti s hospodářskou situací Velké Británie po druhé světové válce“ a rigorózní práci Tomáše Nigrina „Zásobování düsseldorfského obyvatelstva a britská zónová zásobovací politika 1945–1948“.

Závěrem oceňuji, že autorka využila digitální knihovnu University of Wisconsin, která jí umožnila pracovat s dobovými dokumenty, vydanými především americkou administrativou v druhé polovině čtyřicátých let 20. století.

Předloženou bakalářskou práci hodnotím stupněm velmi dobře, při zdařilé obhajobě stupněm výborně.